No. 180. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Dingsdag 1 Augustus.

Frankrijk.

Parijs den 28sten Julij.

De viering der julijdagen is dit jaar zeer onbeduidend. De eerste dag, den 27sten, heeft er bijna niets van eenig belang, dan alleen uitdeeling aan hulpbehoevenden plaats gehad. Heden morgen was de [illegible] der kerken in het zwart gedrapeerd, met hetzelfde opschrift als de vorige jaren: „27, 28, 29 julij." De kerken van St. Roch en des Petits pères waren met menschen gevuld, terwijl die van St. Germain l'Auxerrois door slechts zeer weinige bezocht werd. Ten tien ure begaven zich omtrent 3 à 400 julij-gedecoreerden naar de begraafplaats hunner gesneuvelde broeders. Men zag geen lint met de decoratie, maar allen droegen roode lintjes aan het knoopsgat.

— De opening van den spoorweg naar St. Germain is tot den 10ten aanstaande uitgesteld, wanneer de weg over de brug van Chatou zal gereed zijn en men ook meerdere wagens zich zal hebben aangeschaft, om het ongeduld van het publiek te bevredigen.

— Naar gemeld wordt, zou de generaal *de Rigny* op non-activiteit zijn gesteld geworden.

— Een nieuw staatkundig weekblad zal, onder den titel van *l'Intelligence*, te Parijs worden opgerigt.

— De zwitsersche dagbladen melden dat de fransche politie, sedert men den Prins *Louis Bonaparte* in Zwitserland verwacht, ten strengste onderzoek doen bij de reizigers die de grenzen passeren.

— De volgende telegraphische depêche is heden bekend gemaakt:

„Bordeaux, 26 Julij, half zes ure des avonds.

„Na het treffen op den 16den, is de pretendent met [illegible] ken, alwaar hij den 19den is aangekomen; den [illegible] is hij weder van daar naar het gebergte [illegible] opweg gegaan, hetwelk in de rigting van Mosqueruela ligt.

„*Oraa* vervolgde den vijand; den 18den was hij te Chulilla. Hij heeft nader berigt, dat het verlies, door don *Carlos* den 16den geleden, veel aanzienlijker is geweest dan hij bij het opmaken van zijn rapport had geloofd. De minister *Erro* was onder de gekwetsten.

„Waarschijnlijk zal de karlistische expeditie al hare krachten inspannen om den Ebro weder over te trekken, en zal zij in dit voornemen door de in Neder-Arragon gebleven benden worden ondersteund."

Het *Journal des débats* die alle berigten, nog korten tijd geleden, ten nadeele der karlisten uitlegde, vindt thans dat de expeditie van don *Carlos* geheel is mislukt en de kans ten eenemale in het voordeel der constitutionelen is gekeerd. De vraag bleef echter over, of don *Carlos* wel verpligt wezen zou, om den Ebro weder over te trekken, zoo als de depêche wil.

De bijzondere berigten van de grenzen houden heden niets dan eene nadere bevestiging van den togt van *Zariategay* op Kastilien. — De post van Madrid heeft heden ontbroken.

— Even als de beide vorige dagen, werd er heden ter beurze eene merkelijke neiging tot rijzing waargenomen. Behalve naar binnenlandsche fondsen, was er veel vraag naar de Spaansche schuldbrieven; de Napelsche effecten hielden zich vrij goed staande; de notering was als volgt: 5 pCt. 110,20, 25; 3 pCt. 79,30, 25; Sp. Ardoin 23 1/2, 1/4, 1/8; Passive 5 5/8; O. Diff. 7 1/4; Nap. renten 96,85, 65; Rom. L. 101 1/2.

Van den 29sten Julij.

Gisteren in den namiddag is de koninklijke familie op de Tuilerien aangekomen.

— Heden, de laatste dag der Julij-feestdagen, zal er een vuurwerk worden afgestoken en daarmede de festiviteiten dit jaar weder zijn afgeloopen. Van eene wapenschouwing door den Koning te houden, heeft men niets vernomen.

— De *Moniteur* houdt een berigt, dat de korvet *Sapho*, den 14sten van Brest naar Rio-Janeiro is gezeild, aan boord hebbende den baron *Rouen*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Frankrijk in Brazilie. Gemeld vaartuig zal zich verder naar de Zuidzee begeven, om aldaar den franschen handel te beschermen. Behalve de *Sapho* zijn nog acht fransche oorlogs-vaartuigen, waarvan 3 fregatten en 5 brikken, op de kusten van Brazilien en in de Zuidzee voor hetzelfde oogmerk in dienst.

— Men heeft heden morgen van het bureau der buitenlandsche zaken een courrier naar Londen gezonden, met depeches betreffende de spaansche aangelegenheden en is er een kabinets-courier naar Bayonne vertrokken.

— De bladen hebben zich dezer dagen in betoogen verloren omtrent de vraag, of de Prins *Louis Bonaparte* met der daad aan het fransch gouvernement de belofte gedaan had van niet meer in Europa te zullen terugkeeren. Men heeft thans een brief openbaar gemaakt, door den Prins den 19den November 1836 uit de citadel van Port Louis geschreven, waarin hij erkent, dat men hem desaangaande eenige verbindtenis heeft opgelegd. Wanneer men intusschen aanneemt, dat het den gezegden Prins vrij stond om na zijne komst in Amerika, in Europa terug te keeren, mag men vragen, waartoe dan de geheele verbanning derwaarts strekte.

— De heer *Sebastiani* is gisteren te Parijs aangekomen.

— Men verzekert op nieuw, dat alle hoop op het levensbehoud van den Prins *Talleyrand* kan opgegeven worden; dat zijne voornaamste levensorganen hem bijna geheel begeven hadden.

— Zoo men verzekert, zijn de beide hoofdredacteurs van ministeriele bladen tot ridders van het legioen van eer benoemd.

— [illegible] schrijft men, dat de hertog *van Nemours* bij een brief, den generaal *Trezel* had aangekondigd, dat hij in de maand September naar Afrika zou overkomen om den hoon aan de fransche wapenen aangedaan te wreken.

— Van gouvernementswege zijn over de Spaansche zaken wederom twee telegraphische depeches, beide uit Bordeaux van den 27sten, bekend gemaakt; zij zijn van den volgenden inhoud:

„Men schrijft uit Saragossa van den 24sten, dat de Pretendent zich op Camarillas rigt; hij had aldaar 8000 rations gevraagd. Deze weg duidt het voornemen aan, om op den Ebro terug te komen, aan de zijde van Tudela, over Daroca en Tarragona. *Espartero* stond den 19den te Villas de Domingo; *Garcia*, die nabij Cuença stond, hield zich gereed om op Teruel of Molina te trekken, naar de rigting die don *Carlos* mogt nemen."

„Een rapport den 25sten te Pampeluna bekend gemaakt, behelst, dat don *Carlos* den 22sten te Daroca was gekomen, zich op Borja rigtende. *Espartero* en *Oraa* volgden hem op zijnen overhaasten terugtogt."

Op den inhoud dezer depeches werden de volgende aanmerkingen gemaakt:

„De tijdingen bij het gouvernement ontvangen, veronderstellen bij don *Carlos* het voornemen, om den Ebro weder over te trekken; wij voor ons zijn verre van dit te gelooven. Het karlistisch leger kan den weg in de depeches aangeduid, ingeslagen zijn, maar daaruit volgt geen overhaaste vlugt naar de Baskische provincien; waartoe te minder reden bestaat, omdat geen christinisch generaal in het gevecht van den 16den, don *Carlos* in zijn marsch heeft zoeken te verontrusten.

„Men zegt dat de karlistische expeditie zich op den weg van Daroca en Tarragona wil begeven. Daarin is een groote [illegible] laatste stad betreffende. Men leze Tarazona, voor Tarragona, aan de kust van Katalonien. Don *Carlos*, in de rigting van Daroca trekkende, waar men hem in de telegraphische depêche reeds verondersteld te zijn aangekomen, zal zich waarschijnlijk naar Cuença wenden bij het korps van *Zariategay* voegen. De telegraphische berigten over de rigting door dezen generaal genomen, in [illegible] verscheidene dagen sedert zijn overtogt van den Ebro [illegible] verloopen zijn; men zou daaruit opmaken, dat hij [illegible]

bergte van Moncayo is getrokken. Wat de vervolging van *Espartero* en *Oraa* aanbelangt, wij merken aan, dat de eerste zich te Villar de Domingo, op 4 uren afstands van Cuença en op 22 van Daroca bevond, en dat men niet zegt, werwaarts *Oraa* getrokken is, die den 18den nog te Chulilla stond.

» Men moet dan besluiten, dat don *Carlos* op zijnen marsch niet wordt verontrust en dat er bijgevolg geen overhaaste terugtogt plaats heeft. Voor het overige moet men de gebeurtenissen afwachten."

De bijzondere briefwisseling uit Bayonne van den 25sten Julij, drukt insgelijks de meening uit, dat de afdeeling onder *Zariategui* in last heeft, om zich bij don *Carlos* te voegen, ten einde de onderscheidene verliezen, welke het expeditionnaire korps, sedert deszelfs vertrek uit Navarre, geleden heeft, weder aan te vullen.

Uit Saragossa schrijft men, dat de kleine karlistische benden in die streken zich onder *Quilez* vereenigd hadden en gezamenlijk voornemens schenen in het koningrijk Valencia te trekken.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 21sten. Zoo men zeide was het decreet van amnestie geteekend en zou binnen de eerste dagen publiek gemaakt worden, ten zij de ministers, die met weerzin tot dien stap van verzoening overgingen, de uitvaardiging wederom uitstelden. Sedert de bekendwording van het gevecht bij Chiva, scheen het bestuur met vernieuwde strengheid, vooral tegen de redacteurs van de dagbladen, te werk te gaan.

De verbittering der partijen was steeds zigtbaar in het des nachts met eene roode kleur bestrijken van de deuren der voorname liberalen. De policie deed te vergeefs pogingen om de daders in handen te krijgen.

De afdeeling van *Espartero* bevond zich den 21sten te Guadalajara.

— De te Madrid uit Lissabon ontvangene tijdingen tot den 12den, hangen een treurig tafereel op van den staat der openbare zaken in Portugal. Hier en daar werd het verlangen naar het charter van dom *Pedro* openlijk blijkbaar. De cortes stemden al de wetten die het tegenwoordig bewind haar voorlegde en die voor het volk hoogst drukkend waren. De bronnen van den staat werden met nuttelooze uitgaven verkwist, enz.

— Heden is er, uit hoofde van den jaardag der Julij-gebeurtenissen, geen beurs gehouden.

Duitschland.

FRANKFORT, den 28sten Julij.

De pruissische *Staatscourant* deelt thans mede het op den 3. Junij tusschen de Pruissische en Nederlandsche gevolmagtigden gesloten en door Z. M. den Koning van Pruissen op den 27. Junij, en door Z. M. den Koning der Nederlanden op den 4. Julij geratificeerde verdrag van scheepvaart. Dit verdrag zal tot het einde van het jaar 1841 van kracht blijven, en voorts, bijaldien het zes maanden te voren niet wordt opgezegd, beschouwd worden, van jaar tot jaar voort te duren.

Bij art. 1 van hetzelve is bepaald, dat de Pruissische en Nederlandsche schepen, die met ballast of geladen in de havens der beide Staten in- of uitloopen, geene andere noch hoogere tonnen-, vlag-, haven-, anker-, loods- en sleepregten enz. zullen betalen dan die, welke aan de nationale schepen bij het inloopen in die havens, bij derzelver oponthoud aldaar of bij derzelver vertrek van daar reeds opgelegd zijn, of in het vervolg zullen opgelegd worden.

Art. 2. Alle voortbrengselen of handelswaren, wier in- of uitvoer met nationale schepen in de Staten der beide Mogendheden wettelijk veroorloofd is, zullen alzoo ook met de aan de andere Mogendheid toebehoorende schepen in- of uitgevoerd mogen worden.

Art. 3. Geen prioriteit of voortrekking zal plaats hebben omtrent de invoeren met eigene schepen.

Art. 4. Alle voortbrengselen en andere handelswaren, zonder onderscheid van oorsprong, welke regtstreeks uit de havens van het Koningrijk Pruissen met Pruissische schepen in de havens van het Koningrijk der Nederlanden in Europa, of uit laatstgenoemde met Nederlandsche schepen in Pruissische havens ingevoerd worden; gelijk mede, alle voortbrengselen en andere handelswaren, zonder onderscheid van oorsprong, welke regtstreeks uit Pruissische havens met Nederlandsche schepen naar Nederlandsche havens in Europa, of uit laatstgenoemde met Pruissische schepen naar Pruissische havens uitgevoerd worden, zullen in de bedoelde havens geene andere, noch hoogere regten betalen, dan waaraan die in- of uitvoer van dezelfde waren met nationale schepen ware geschied.

Art. 6. De bepalingen der bovenstaande artikels zijn zoo wel van toepassing op de zee-, als op de rivierscheepvaart. — Voor Pruissische en Nederlandsche schepen zullen gehouden worden dezoodanige, welke in den Staat, waartoe zij behooren, als zoodanige, volgens de bestaande wetten en reglementen erkend zijn, waarvan de schippers het bewijs steeds bij zich zullen moeten hebben.

Art. 7. Tot bevordering van den Rijnhandel en de Rijnscheepvaart, heeft Z. M. de Koning van Pruissen bewilligd, de Nederlandsche schepen te doen deelen in al de voordeelen, welke aan de Pruissische, en aan deze gelijk gestelde schepen, op het aan Pruissen toebehoorende gedeelte van den Rijn, ingewilligd zijn. Dien ten gevolge zullen 1°. de Nederlandsche schepen voor hunne ladingen volkomene vrijstelling genieten van de, in het tarief, hetwelk bij de Conventie van Mentz, van 31. Maart 1831, onder letter C. gevoegd is, vastgestelde Rijntollen; als *a*. Bij den uitvoer uit Pruissen, stroom op- en afwaarts, van alle inlandsche of buitenlandsche waren, die een vrij verkeer hebben. *b*. Bij het vervoer van alle waren van de eene naar de andere Pruissische Rijnhaven. *c*. Bij den invoer van buitenlandsche waren in de aan den Rijn gelegen Pruissische plaatsen, tot verbruik. *d*. Bij het vervoer der in vrij verkeer zich bevindende waren van niet-overzeeschen oorsprong, welke of in eene der havens van den Rijn, of deszelfs naburige stroomen, welke in de Koningrijken Beijeren en Wurtemberg, in de Groothertogdommen Baden en Hessen, of in het gebied der vrije stad Frankfort liggen ingeladen, en tot invoer in eene Pruissische Rijnhaven, of voor de doorvaart naar de Nederlanden bestemd zijn. *e*. Bij den doorvoer der waren door het gebied van de Tolvereeniging, bij welke slechts van een gedeelte van den Pruissischen Rijn gebruikt wordt, wanneer deze waren te lande op den regter-Rijnoever ingevoerd, en langs den Rijn uitgevoerd, of langs den Rijn ingevoerd en langs de landwegen van den regter-Rijnoever uitgevoerd worden. 2°. De Nederlandsche schippers, zullen in de vaart tusschen Coblentz en Emmerik zonder overschrijding van het een of ander dier tolkantoren, de vrijstelling genieten der scheepsbelasting, welke bij bovengenoemde Conventie onder lett. B vastgesteld is. 3° Genoemde schippers zullen, bij regtstreeksche doorvaart, niet gehouden zijn, aan elk der tolkantoren de regten te betalen maar zij zullen dit in eens, bij de afvaart van Coblentz tot Wezel, te Coblentz, en bij de opvaart van Emmerik tot Coblentz, te Emmerik mogen doen.

Tot vergelding van deze voor den Nederlandschen handel en scheepvaart gunstige bepalingen, heeft Z. M. de Koning der Nederlanden toegestaan: 1°. De geheele vrijstelling van de bij het tarief, bijlage lett. C. der Conventie van Mentz van 31. Maart 1831, vastgestelde Rijntollen, voor alle waren, zonder onderscheid des oorsprongs, welke den Rijn af met Pruissische schepen ingevoerd worden, en tot ontlading in eene Nederlandsche haven bestemd zijn, om of aldaar tot consumtief gebruik, of in de pakhuizen opgeslagen te worden. 2°. Vermindering der bedoelde regten tot op de helft, voor alle waren, zonder onderscheid des oorsprongs of der bestemming, welke in eene Nederlandsche haven in Pruissische schepen geladen, en opwaarts den Rijn uitgevoerd worden. 3°. Vrijstelling der Pruissische schepen van de boven onder n°. 2 bedoelde scheepsbelasting bij de [illegible] Krimpen en Gorcum, zonder overschrijding van een dezer [illegible]

Art. 8. De hooge contracterende Mogendheden [illegible] zoo veel mogelijk de verordeningen en formaliteiten, betrekkelijk de tolwetten voor de Rijnvaart, te vereenvoudigen.

Art. 9. De hooge contracterende Mogendheden zullen onmiddellijk overeenkomen wegens de toepassing van art. 52 der Conventie van Mentz, met betrekking tot de concessien, die voor het in de vaart brengen van stoombooten benoodigd zijn, welke tot het transport van reizigers, derzelver pakgoederen en rijtuigen, en ook van koopwaren, in geregelde vaart tusschen twee of meerdere, aan de twee Staten toebehoorende plaatsen bestemd zullen zijn; gelijk mede over de, volgens art. 63 van die Conventie te nemen maatregelen, om de stoombootvaart op den Rijn te bevorderen en te beschermen, en voor den handel de erkende voordeelen van dezen nieuwen tak van nijverheid te verzekeren. — Dezelve zullen daarbij uitgaan van het grondbeginsel eener volkomene wederkeerigheid, en der toelating van eene naar de behoeften te regelen concurrentie.

Art. 10. De contracterende Mogendheden zullen voortvaren met de zorg voor de verbetering en het onderhoud der wegen, welke naar de beide Staten geleiden. Bijaldien dezelve zich namaals zullen verstaan hebben wegens het aanleggen van eenen, de wederzijdsche grenzen overschrijdende spoorweg, en over het gebruik maken van het vervoer op denzelven, zoo zullen aan deze onderneming al die voordeelen, zonder onderscheid, verleend worden, welke door dezelve aan eenige andere dergelijke onderneming toegestaan zijn, of naderhand toegestaan zullen worden.

Art. 11. De contracterende Mogendheden behouden zich voor, nadere onderhandelingen te openen over het gemakkelijk maken en bevorderen der wederzijdsche handelsbetrekkingen. Inmiddels verbinden zij zich, gedurende een jaar: 1°. Geen verbod van uit- of invoer te doen, hetwelk schadelijk zou zijn voor den handel van een van beide; 2°. Geene andere of hoogere regten in te voeren; 3°. De wederzijdsche ingezetenen in het voordeel te doen deelen van in te voeren premien, tolvergoedingen, enz.

— Ter gelegenheid van de discussien over de begrooting voor het departement van buitenlandsche zaken, in de Badensche standen-vergadering, zijn de aangelegenheden van Hanover ter sprake gekomen, en heeft de heer *Itstein* het voorstel gedaan, dat de kamer zoude verklaren, van de Badensche regering te verwachten, dat deze haren gezant bij de Bondsvergadering instructien zoude mededeelen, in den geest van handhaving, door dat lig-

chaam, van de bestaande Hanoversche grondwet, door de middelen die haar ingevolge art. 13 der Bondsakte, en art. 56 der Weener slot-akte ten dienste staan. Dit voorstel heeft zelfs onder de gematigde liberalen veel bijval en ondersteuning gevonden. Het ministerie gaf op de gevraagde inlichtingen een ontwijkend antwoord, verklarende geene officiële kennisgeving van den bedoelden maatregel te hebben bekomen, en leide het gevoelen bloot dat dezelve, als in geenen deele de belangen van het Groothertogdom Baden betreffende, ook geene aanleiding konde geven tot het nemen van een besluit door deszelfs stenden; het ministerie toonde zich bindelijk gekwetst door het voorstel van den heer von *Itzstein*, waardoor een wantrouwen in de bedoelingen der Badensche regering werd verraden. — Van de zijde der voorstanders van het genoemde voorstel, meende men echter wel degelijk dat de zaak met de belangen van den Badenschen staat in verband stond, vermits, zoo de bondsvergadering niet tusschen beide kwam, ook de overige duitsche staatsregelingen aan het wankelen konden slaan. Na veel over en weêr-sprekens, is het voorstel met algemeene stemmen aangenomen, welk besluit, zoo op de leden der vergadering zelven, als op het publiek der tribunes, veel indruk scheen te maken.

— De Pruissische minister van binnenlandsche zaken en justitie, *von Rochow*, bevindt zich thans te Bonn. Hij gaat voort de voornaamste steden der Rijnprovincien te bezoeken, waar hij met groote naauwgezetheid de verschillende takken van bestuur nagaat.

— Men leest in een brief van de Italiaansche grenzen, onder dagteekening van den 14den Julij: » De cholera rigt in Napels en Sicilie vreesselijke verwoesting aan. Het verkeer lijdt daardoor in geheel Italie; want men gelooft nog altijd aan de besmettelijkheid der ziekte. De toegang tot de Pauselijke Staten is geheel versperd; en als de tegenwoordige staat van zaken nog lang voort duurt, zullen de daardoor te weeg gebragte verliezen onberekenbaar zijn. — Het ontwerp omtrent het aanleggen van eenen ijzeren spoorweg door het Lombardijsch Venetiaansche gebied heeft thans de goedkeuring der hooge overheden verworven, en zal, zoo wij hopen, spoedig ten uitvoer worden gelegd. De voordeelen, welke geheel noordelijk Italië, door het tot stand brengen van dit nieuwe middel van gemeenschap erlangen zou, vallen in het oog, en zullen nog te grooter zijn, zoodra eene gelijke gemeenschap Triest met den Donau zal verbinden, met welk oogmerk zich in die stad een genootschap heeft gevestigd. Dan eerst zal de binnenlandsche handel van Italie regt levendig worden. Het vertrouwen, hetwelk men in zulk eene onderneming stelt, blijkt reeds uit de talrijke aanvragen, om daarvoor uit te geven aandeelen te erlangen.

— Luidens de officiele opgaven uit Napels, zijn aldaar van den 3den tot den 30sten Junij [illegible] menschen aan de cholera bezweken. Het getal der dagelijksche [illegible] onder de 300 bedragen; in de stad zelve neemt de ziekte thans af, maar verspreidt zich in de omstreken. — Van den 28sten Junij tot den 8sten dezer, waren te Palermo 5584 persoon aan de cholera bezweken, op laatstgenoemden dag bedroeg het getal gestorvenen 1105, de ziekte had toen nog haar toppunt niet bereikt; de lijken bleven in de huizen liggen, daar er niemand meer te vinden was, die ze naar de begraafplaats wilde dragen; de Napelsche regering heeft verscheiden honderden galeislaven naar Palermo gezonden, om het gebrek van doodgravers aan te vullen; het gedeelte der inwoners van Palermo hetwelk de stad bij het uitbreken der kwaal niet is ontvlugt, is wel het behoeftigste gedeelte. — Men schrijft de bijzondere hevigheid waarmede de cholera te Palermo heerscht, vooral ook aan de ligging der stad door drie hooge bergen ingesloten, toe, waartusschen de kwade dampen blijven hangen. De rust scheen te Palermo hersteld.

Nederlanden.

BREDA, den 31sten Julij.

Uit 's Gravenhage meldt men dat Z. M. de Koning van Wurtemburg en Hoogstdeszelfs twee dochters Zaturdag den Franschen schouwburg met Hoogstderzelver tegenwoordigheid hebben vereerd, alwaar zich ook bevonden de beide jeugdige Ashantynsche prinsen.

— Van Scheveningen wordt van gisteren geschreven:

» De dit jaar door heeren commissarissen aan het badhuis ingevoerde *Soirées Dansantes*, welke HH. KK. HH. de prins en prinses *Frederik* der Nederlanden, en prins en prinses *Albert* van Pruissen, reeds tweemalen met Hunne hooge tegenwoordigheid hebben vereerd, en welke behalve uit de badgasten en vreemdelingen, die daaraan deel nemen, uit het korps diplomatique, en velen der aanzienlijke ingezetenen der residentie zijn zamengesteld, zetten eenen nieuwen luister bij aan onze zeebadinrigting, en doen de [illegible] van het locaal, bij eene avondverlichting der zalen, dubbel [illegible] — [illegible] vele vreemdelingen verwacht worden, zullen er nog drie partijen, en wel den 11 en 25 Augustus, en den 1. September plaats hebben."

— Z. M. de Koning heeft aan den heer *Jacques François Bosdijk*, fabrikant en inwoner der stad Schoonhoven, voor den tijd van vijf jaren, octrooi verleend op de uitvinding van een verbeterd fabrikaat van zegen- of zalmgaren, hetwelk, naar het eenparig gevoelen van ervaren deskundigen, om deszelfs deugdzame bestanddeelen, eene onbepaalde aanprijzing verdient.

— Uit Dordrecht meldt men van den 28sten dezer:

» Gisteren morgen omstreeks half 3 ure, en des namiddags ten 2 ure, zijn hier, naar Tilburg terugkeerende, achtervolgelijk gepasseerd, HH. KK. HH. de prins en prinses *van Oranje*. Anderhalf uur voor het passeren dezer laatste, was hier ook doorgekomen een zwaar beladen rijtuig van Hoogstdezelve, waarin 4 dames van haar gevolg, en hetwelk met 6 paarden bespannen was. Met dit rijtuig is op den weg van hier naar Willemsdorp een droevig ongeluk gebeurd; in de afrij van den dijk aan den tweeden tol door koebeesten ontmoet, is het daardoor in zijnen loop gestuit, de voorrijder van het paard gestort, en deze, *Jacobus Bosman*, oud 22 jaren, en knecht bij den paarden-postmeester, ongelukkig doodelijk aan het hoofd gekwetst, het zij dan door een hoefslag der paarden, het zij door een der voorwielen, hetwelk, hoezeer het rijtuig niet over hem heen is gegaan, hem aan het hoofd nog getroffen heeft, zoodat er zich haar en bloed aan gehecht heeft. Hij werd dadelijk opgenomen, maar heeft geen bewijs van leven meer gegeven."

— Uit Utrecht schrijft men van gisteren: « Gisteren middag, omstreeks 12 ure, hadden wij een zwaar onweder, waarbij de bliksem in het commieshuisje, buiten de Tolsteegpoort, sloeg, en hetzelve zeer beschadigde. De deur, vensters, dak en een gedeelte van den muur werden vernield of uit elkander geslagen. Een der twee commiesen, welke zich in hetzelve bevonden, voelde zich aan de zijde bezeerd, doch deze zijn anders met den schrik vrijgekomen. De bliksem heeft in het huisje weinig onbeschadigd gelaten, en heeft vooral zijne kracht op het ijzerwerk uitgeoefend, daar alle sloten verbrijzeld zijn en een sleutel, welke zich in een derzelven bevond, als een kurkentrekker gedraaid is. Het bovenste hengsel der deur was afgebroken en de kozijn zoodanig uit elkander gewrongen, dat de deur niet dan met moeite kon geopend worden. Een hoekbuffet was aan stukken geslagen, even als eenig theegoed en glaswerk. Al de glazen ruiten der vensters waren zoodanig verbrijzeld, dat het grootste stuk glas naauwlijks de grootte van twee vierkante duimen had."

— Den 20sten dezer is uit Harderwijk te water naar het Nieuwe Diep vertrokken een detachement van 100 onder-officieren, korporaals en manschappen, onder geleide van den 2den luitenant *Jenné*, als kommandant en den 2den luitenant *Creutz Leohleitner*, benevens den officier van gezondheid 3de klasse *Wichert*, om van daar met het schip *Helena* naar Java te worden overgevoerd.

— Door gedeputeerde Staten van Vriesland is bekend gemaakt een plan van negotiatie, groot 18,000 gulden, ten laste van de provincie Vriesland, te bezigen tot bestrijding van eenige buitengewone uitgaven over het dienstjaar 1837.

— Uit Groningen wordt van den 27sten julij geschreven:

» Gisteren had wederom de jaarlijksche Prijsuitdeeling aan de Kweekelingen van het Instituut voor Doofstommen in het openbaar plaats, nadat door 166 leerlingen, uit alle oorden van ons Vaderland, vooraf proeven waren gegeven van hunne gemaakte vorderingen in verschillende vakken van kennis en in de handwerken, waarin zij hier onderwezen worden.

Van de leerwijze, hier gevolgd, werden ditmaal geene proeven gegeven, vermits deze, op de zoo druk bezochte publieke lessen, iederen Woensdag, het geheele jaar door, zelfs wanneer het grootste gedeelte der Kweekelingen vacantie heeft, telkens in het breede wordt ontvouwd.

Bij deze gelegenheid bedankte de heer Dr. *C. Guyot* in eene aanspraak zijne medebestuurders, de dames directrices, de onderwijzers en de onderwijzeressen voor hunne onvermoeide vereenigde pogingen tot heil van deze stichting aangewend, en eindigde met aan eenige der tegenwoordig zijnde ouders van 27 Kweekelingen, welke hun eervol ontslag bekwamen, eenige wenken tot verder welzijn van hunne Kinderen tot vaarwel mede te geven. 23 van dezen hebben kort geleden hunne geloofsbelijdenis naar de leer der Hervormden afgelegd, terwijl de overige 4, als behoorende tot de R. K. Godsdienst, tot de eerste H. Communie ll. Zondag zijn toegelaten. Van de jongens-kweekelingen, die het gesticht thans verlaten hebben twee het schoenmaken aangeleerd, een het schrijnwerken, een het verwen, een het kuipen, een het mandemaken, een het zeilmaken

en een het blikslagen. De veertien meisjes zijn alle linnen- en wollen-naaisters, en eenige borduursters. Van deze zeven-en-twintig kweekelingen behooren te huis: drie in Zuid-Holland, twee in Noord-Holland, drie in Groningen, drie in Vriesland, twee in Gelderland, vijf in Overijssel, drie in Utrecht, twee in Noord-Braband en vier in Drenthe.

» Tegen het midden van September zijn wederom een twintigtal kweekelingen opgeroepen, om in het instituut te worden opgenomen, zijnde dit het aantal der in ons Vaderland aangegevene Doofstommen, welke in dit jaar den ouderdom van 9 jaren bereikt hebben of bereiken.

» Sedert het jaar 1790 hebben (de honderd zes en zestig thans aanwezige leerlingen medegerekend) reeds meer dan *zes honderd* Doofstommen hier behoorlijk onderwijs en eene goede opvoeding genoten. Het Instituut heeft nu zeven en veertig jaren bestaan, zoodat hetzelve over drie jaren deszelfs *vijftigjarig* bestaan zal vieren.»

Ter Antwerpsche beurs van Zaturdag was de notering als volgt: Belg. 101½; O. Met. 104; Sp. Ardoin 21, 21¼, 21; Diff. 7¼; Nap. renten 92; B. Tavolière 58¼; Sicil. 91½; Roths. L. 101¼; dito Certif. te Antw. 97½; Braz. 85¼. — Wisselkoers op Amst en Rott. ⅛ pct. premie.

In de over Belgie uit Londen ontvangen berigten tot vrijdag den 28sten dezer leest men dat van 250 toen bekende verkiezingen van parlementsleden 145 in den zin der hervormingsgezinde en 105 in dien der behoudende partij waren uitgevallen; dat de kolonel *Evans* in de wijk Westminster de bovenhand op zijnen tegenstander sir *George Murray* heeft behouden; en dat al de zestien leden, op één na, die Londen in het nieuwe Parlement zullen vertegenwoordigen, tot de whigs behooren.

— De Koningin heeft den 27sten met hare moeder de hertogin *van Kent*, een bezoek bij de Koningin-weduwe op Bushy-park afgelegd. Den 28sten had H. M. langdurige audientien verleend aan lord *Melbourne*, den graaf *Albemarle* en den markies *de Conyngham*.

— Den 25sten is de stoomboot *Calpé* uit Portugal te Falmouth binnengeloopen; de berigten die dezelve medebragt, maakten van eenen opstand gewag die in het noorden van Portugal zou zijn uitgebroken, en tot strekking had de herstelling van de grondwet van dom *Pedro*. Er waren van Oporto troepen uitgezonden, om deze onrustige bewegingen te dempen. — Het ministerie zou, volgens die berigten, weder een vijf en twintigtal arrestatien gedaan hebben.

— Ter Londensche beurs van den 28sten waren genoteerd: Cons. 91⅝, ¾; Ned. W. S. 5 pCt. 101¼, ⅜, ½; 2½ pCt. 52⅞, ¾, 53; Spanje 20½, 21⅛, ¾, ½; coup. 45 à 46; Pass. 5⅝, ¾; Port. 5 pCt. 40½ à 41¼; 3 pCt. 26¼, 26, 25¾ à 26.

ENGELANDS STAATKUNDIG STELSEL.

Wijlen koning *Willem IV* van Engeland antwoordde stervend aan zijnen broeder den tegenwoordigen koning van Hanover, dat indien de troonsopvolgster (*Victoria*) zich liet medeslepen om aan de vorderingen der radicalen te voldoen, de Engelsche monarchij moeijelijk zou kunnen staande gehouden worden. De tijd die dit nog met den sluijer verborgen houdt, zal evenwel spoedig genoeg de waarheid dier gesprokene woorden bevestigen, indien koningin *Victoria* eenen weg insloeg, die op eene algeheele omkeering van den staat uitloopt. Doet Hare Majesteit zulk een onberaden plan uit haar gedrag tot heden toe onderstellen? Vooreerst is het eene hoogstgewigtige vraag, of Engelands belang verbonden is aan de volkomene integriteit der oude Britsche constitutie; en wij zeggen dat zulks niet te gelooven is. Welke middelen toch moeten er niet gebezigd worden, om de met de tijden strijdige gewoonten te doen stand houden, en daarmede evenzeer onovereenkomstige wetten te handhaven! Uit dweeperij van een zijn geweten paaijend monarch, *Hendrik VIII*, werd het protestantendom in Engeland ingevoerd, maar ongelukkig genoeg met geweldenarij en eene onverdraagzame wetgeving geschraagd; toen werd eene godsdienstige gezindte, de Roomsche kerkleer, gebannen wegens de schreeuwende misbruiken der kerk. Wat misschien toen naar den tijdgeest verschoonlijk en bij het begrip van eenheid van kerk en staat misschien noodzakelijk was, is zulks nu ook nog? Voor Nederlanders, die vrijheid van Godsdienst als beginsel van staat in hunne grondwet geschreven zien, die verdraagzaamheid als zedeleer en als staatsbeginsel hebben erkend, is de vraag niet moeijelijk te beantwoorden. De billijkheid van gelijkheid voor de wet voor allerlei verschillende belijders van staatkundige of godsdienstige gezindheid moet als onbetwistbaar vooruitgezet worden, en dan zal, bij het erkend gebrek dat de Britsche constitutie bij de bedeeling van alle regten, bij de inrigting der kerk-dienst, bij de statuten der hoogescholen onderhoudt, dingen maakt die strijden tegen het verstand en tegen de eigenaardige aanspraak van alle onderdanen, om gelijke regten en voordeelen te mogen inruilen tegen de gelijkheid der door hen opgebragt wordende belastingen, de noodzakelijkheid daarvan gevoeld worden. Koningin *Victoria* heeft ongetwijfeld haar koninklijk zegel gehecht aan het in dien geest gesprokene door een der ministers (lord *John Russell*) in een der jongste oogenblikken, toen het nog hoogst onzeker was of hij zijne portefeuille behouden zou. Het ministerie is aangehouden; en het laat zich aanzien, dat de bevolking door hare keuze zal toonen dat zij regt en billijkheid verlangt voor allen in alles; niet zoo als de eerste fransche revolutie zulks begreep, maar om door gelijkheid voor de wet en het opheffen van uitsluitende maatregelen, die alleen uitgelezenen baten, de liefde voor het vaderland dieper te doen wortelen en heerlijker vruchten te doen voortbrengen. De verheffing tot Pairs van twee erkende whigs schijnt aan te duiden dat Hare Majesteit, des gevorderd, door dergelijk middel wenschelijke verbeteringen in het staatsbestuur wil brengen. Het is te hopen, en dit berigt van de torypartij af, dat zij gematigdheid tot rigtsnoer neme, en bij alle tegenkanting van staatsomkeerende maatregelen, edelmoedig aan het bestuur de hand reike in het tot stand brengen van eene billijke wetgeving; zoo dat zij, die de constitutie willen behouden, zelven die niet omverwerpen, door de koningin tot een uitersten maatregel, de benoeming van nieuwe Pairs, te dwingen, welke nooit zonder den staat te verzwakken gebezigd wordt.

*** Getrouwd:

H. V. VAN GOGH,
EN
J. S. DE GEUS.

BREDA,
29. Julij 1837.

*** Getrouwd:

J. H. VAN CAMPENHOUT,
van 's Gravenhage,
EN
C. P. DE BRUYN.

OUDENBOSCH, 25. Julij 1837.

BELANGRIJK BERIGT.

De Ondergeteekende brengt bij deze ter kennisse van alle Liefhebbers van Paardrijden, dat bij den Meester Zadelmaker VAN GINNEKEN, te *Breda*, vervaardigd wordt eene nieuwe soort van ZADELS, waarvoor het Z. M. den Koning der Nederlanden behaagd heeft aan den Ondergeteekende Octrooi te verleenen voor den tijd van *tien* jaren.

Deze Zadels hebben het voordeel van nimmer de Paarden te drukken, veel ligter en niet minder sterk te zijn dan andere Zadels; en geene Kussens te bezitten, waardoor zij alzoo veel minder aan onderhoud kosten. Daarenboven geven zij den Ruiter eene veel betere houding en zijn zeer geschikt om zonder deken te kunnen bereden worden.

Nog brengt de Ondergeteekende ter kennisse dat deze Zadels met het beste gevolg bij de Fransche Kavallerie in werking zijn, en zij in alle mogelijke fatsoenen kunnen gebragt worden.

NB. Alle de Zadels zijn gestempeld.

N. J. MUYSKEN,
1e *Luitenant der Artillerie.*

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN HET
KASTEEL *WINDENBURG*,
staande te *Dreischor*, Provincie *Zeeland*.

Jonkheer K. W. DE JONGE, als daartoe gevolmagtigd, zal, ten overstaan van den Notaris P. VAN BORRENDAM, op Dingsdag den 8sten Augustus 1837, des namiddags ten 3 ure, in de Herberg te *Dreischor*, in het openbaar veilen en verkoopen:

Het KASTEEL, genaamd *Windenburg*, staande aan het Dorp *Dreischor* voornoemd, met al deszelfs op- en dependentien; en zulks om hetzelve in stand te doen blijven, of wel tot sloping of afbreking.

Informatien zijn te bekomen bij den Heer Verkooper als ook bij voornoemden Notaris te *Zierikzee*.

BIJ BROESE & COMP., TE *BREDA*,
is van de Pers gekomen, en geheel ter aflevering gereed:

Taktiek der Drie Wapens,
INFANTERIE, KAVALLERIE EN ARTILLERIE,
Naar het Hoogduitsch
VAN
HEINRICH VON BRANDT,
Majoor bij den Generalen Staf in Pruissische dienst,
DOOR
J. J. VAN MULKEN,
Kapitein der Infanterie, bij de Koninklijke Militaire Akademie.

De Inhoud van dit belangrijke werk is als volgt:

I. DE TOPIEK (*ruimte der taktische ligchamen*). — II. DE TAGMATIEK (*vormleer*). — III. DE PROGGETIEK (*bewegingsleer*). — IV. DE MACHETIEK (*gevechtsleer*). — V. DE STRATOPEDIE (*leer der legerplaatsen*). — VI. AANHANGSEL van den Schrijver, handelende over de Afmeting van het Schietgeweer, het Schieten met het Geweer en Aanteekeningen omtrent halber van het geschut. — VII. AANHANGSEL VAN DEN VERTALER. Algemeene aanteekeningen, handelende over verschillende onderwerpen, in dit werkje voorkomende.

De Inteekening op dit werk zal met den 15 September aanstaande, finaal gesloten zijn; tot dat tijdstip toe zullen de Exemplaren tegen *f* 2 worden afgeleverd; na den genoemden datum zullen dezelve voor niet minder dan *f* 2,60 verkrijgbaar zijn.

Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.